

**PLASTİK SANATLAR
ALANINDA BASKİRESİM
ÜZERİNE YAKLAŞIMLAR
2**

Editörler

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN
Dr. Öğr. Üyesi Semih ÇINAR

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-375-187-6

Kitap Adı

Plastik Sanatlar Alanında Baskıresim
Üzerine Yaklaşımlar-2

Editörler

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN
ORCID iD: 0000-0002-0787-7505
Dr. Öğr. Üyesi Semih ÇINAR
ORCID iD: 0000-0001-5942-3241

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Ön Kapak Resmi

Öğr. Gör. Ümit PARSIL

*“Herhangi Bir Yerde” 8x12 cm. Linol Baskı
2008*

Arka Kapak Resmi

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

ART000000

DOI

10.37609/akya.3396

Kütüphane Kimlik Kartı

Plastik Sanatlar Alanında Baskıresim Üzerine Yaklaşımlar-2 / ed. Fahrettin Geçen, Semih Çınar.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

144 s. : resim. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253751876

1. Sanat--Resim.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenisehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İçindekiler

- BÖLÜM 1** Jasper Johns'un Baskıresim Çalışmalarına Teknik-Anlam İlişkisi Bağlamında Bakmak 1
M. Fatih GÖK
- BÖLÜM 2** Jerome V.C. Smith'in Türkiye Seyahatnamesi ve Gravürleri Üzerine Bir İnceleme 17
Ahmet Fuat GÖKMEN
- BÖLÜM 3** Grafik Tasarım Tarihinde Litografinin Rolü ve Fransız Afiş Sanatının Doğuşu 49
Dilek ERDOĞAN AYDIN
- BÖLÜM 4** Hayati Misman'ın Kuş Temalı Gravür Baskı Resimlerinin Plastik Çözümlemesi 73
Harika MUSAL ÇAKMAKLISOY
- BÖLÜM 5** Geleneksel Japon Baskı Sanatının Anime ve Manga Türlerine Etkileri 95
Özkan KÖSE
- BÖLÜM 6** Özgün Baskıresimde Yüksek Baskı Tekniklerinden Linolyum Baskı 105
Necla TOSMUR
- BÖLÜM 7** Çağdaş Baskı Resim Sanatında Postmodernist Bir Yansıma: Karışık Teknik..... 117
Sevcan SARİBAŞ

Yazarlar

**Dr. Öğr. Üyesi Harika MUSAL
ÇAKMAKLISOY**
*Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Resim Bölümü*

**Dr. Öğr. Üyesi Dilek ERDOĞAN
AYDIN**
*Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi M. Fatih GÖK
*Adıyaman Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Resim Bölümü*

Arş. Gör. Ahmet Fuat GÖKMEN
Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Özkan KÖSE
*Munzur Üniversitesi, Güzel Sanatlar
Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Resim
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Sevcan SARİBAŞ
*Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel
Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi*

Öğr. Gör. Dr. Necla TOSMUR
*Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim
İş Öğretmenliği Bölümü*

Katkılarından dolayı Öğr. Gör. Ümit PARSIL'a teşekkür ederiz

BÖLÜM 1

Jasper Johns'un Baskiresim Çalışmalarına Teknik-Anlam İlişkisi Bağlamında Bakmak

M. Fatih GÖK¹

|GİRİŞ

Jasper Johns, 1930 doğumlu Amerikalı çağdaş sanatçıdır. Sanat çalışmaları, Neo-Dada ve Pop Art gibi sanat akımları çerçevesinde değerlendirilmiştir. En çok bilinen çalışmalarında Amerikan bayrağı, haritalar, sayılar ve hedef tahtası gibi nesnelere ve sembollere kullanmıştır. Bu semboller üzerinden bir tüketim ve Amerikan kültür eleştirisi geliştirmiştir. Çalışmaları, gerçekleştirildikleri dönem özellikleri de dikkate alındığında sanatın konumu, yüksek sanat, sıradan ve gündelik olanın sanatın nesnesi olması gibi bağlamlarda incelenebilir. Sembollerin anlamlarını araştırması Kavramsal Sanat ve Minimalizm gibi sanat akımlarını etkilemiştir. Bu çalışmada da Johns'un sanatının öncü nitelikleri, yine kendisinin baskiresim çalışmaları merkeze alınarak incelenmiştir.

|JOHNS'UN SANATI ÜZERİNE

Johns'un sanatına bakıldığında onu 1950 sonrası Amerikan Sanatı çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Bu dönem sanatın merkezinin Paris'ten New York'a taşınmaya başladığı dönemdir. "1930'lu yıllarda başta Almanya ve İtalya gibi Avrupa ülkelerinde egemen olan totaliter rejimlerde sanatsal yaratıcılığın kökünü kazımaya yönelik girişimler, birçok Avrupalı sanatçının ABD'ye göç etmesine yol açmıştır" (Antmen, 2014, s.143). Amerika'ya taşınan Avrupa'nın bu kültürel ve entelektüel birikimi 1940 ve 50'li yıllarda Amerika merkezli ilk büyük evrensel

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, mgok@adiyaman.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9686-7888

tuval, heykel ve baskıresim araçlarında olduğu gibi birbirini besleyen öğelerdir. 20. Yüzyılın önemli sanat akımlarına bakıldığında, ağaç baskının sert ve kaba yapısının bir ölçüde dışavurumcu sanat ile olduğu gibi; ipek baskı tekniğinin pürüzsüz, parlak ve yüzeysel etkilerinin Pop Sanat düşüncesi ile olduğu gibi; Johns'un sanatındaki araçlar ve anlamlar birbiriyle etkileşim halindedir. Sanata teknik-anlam ilişkisi üzerinden bakmak, sanat izleyicisi olarak sanatı ve sanatçının yaklaşımını çözümleyebilmek için kullanılabilir önemli araçlardan birisidir.

KAYNAKLAR

- Antmen, A. (2014). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık
- Benjamin, W. (2015). *Teknik Olarak Yeniden-Üretilebilirlik Çağında Sanat Yapıtı*. İstanbul: Zeplin Kitap.
- Hodge, S. (2022). *Modern Sanatın Öyküsü*. İstanbul: Hep Kitap.
- Hodge, S. (2015). *Gerçekten bilmeniz gereken 50 Sanat Fikri*. Ankara: BKZ Yayıncılık.
- Lynton, N. (2015). *Modern Sanatın Öyküsü*. (C. Çapan & S. Öziş, Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Uz, A., & Abul, D. (2017). Popular Culture Imagery in Jasper Johns' Works. *Journal of Awareness*, 2(3S), 69-80.
- Roberts, J. L. (2012). *The Printerly Art of Jasper Johns*. Cambridge, Massachusetts: Harvard Art Museums
- Ross, C., Romano, C. ve Ross, T. (1990). *The Complete Printmaker: Techniques, Traditions, Innovations*. London: The Free Press.

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1: <https://whitney.org/collection/works/1060>
- Görsel 2: <https://www.guggenheim-venice.it/en/art/works/three-flags/>
- Görsel 3: <https://www.ulae.com/artists/jasper-johns/0004-1960-flagi/>
- Görsel 4: <https://www.artsy.net/artwork/jasper-johns-flags-ii>
- Görsel 5: <https://www.thebroad.org/art/jasper-johns/white-flag>
- Görsel 6: <https://www.ulae.com/artists/jasper-johns/0003-1960-0through9/>
- Görsel 7: <https://www.susansheehangallery.com/artworks/jasper-johns/gray-alphabets-3/>
- Görsel 8: <https://smarthistory.org/warhol-marilyn-diptych/>
- Görsel 9: <https://www.artchive.com/artwork/painted-bronze-savarin-1960-by-jasper-johns> (solda)
<https://whitney.org/collection/works/20935> (sağda)

BÖLÜM 2

Jerome V.C. Smith'in Türkiye Seyahatnamesi ve Gravürleri Üzerine Bir İnceleme

Ahmet Fuat GÖKMEN¹

GİRİŞ

Seyahatname nedir?

‘Seyahatname’ kelimesi Davey’e göre (s. 283, 2023) genellikle seyahat yazıları ya da farklı bir tür seyahat anlatısı veya filmi ile eşanlamlı olarak kullanılır. ‘Seyahat’ ve ‘monolog’ kelimelerinin birleşiminden oluşan bu kelime, genellikle seyahat eylemlerinin ve deneyimlerinin, karşılaşılan manzaraların, insanların ve yerlerin fotoğraf, film ve artık dijital ve sosyal medya gibi destekleyici görsel materyallerle birlikte anlatılması anlamına gelir. Yazarın kişisel karşılaşmalarını ve seyahat perspektiflerini anlatan, tipik olarak birinci şahıs anlatımı ve otobiyografik ya da anı tarzında bir anlatım, seyahatnameyi rehber kitap gibi diğer seyahat yazısı türlerinden ayırır.

Seyahatname, bir bireyin seyahat deneyimlerinin, genellikle geçmiş zamanda ve birinci şahıs ağzından anlatıldığı gerçekçi bir anlatımdır. Seyahatname kelimesinin seyahat ve monolog kelimelerinin birleşiminden oluştuğu düşünülmektedir. Monolog kelimesi ise Yunanca ‘monos’ (tek başına) ve ‘logos’ (konuşma, söz) kelimelerinden gelmektedir. O halde bir seyahatname, en temel haliyle, bir bireyin seyahat deneyimlerinin sözlü ya da yazılı anlatımıdır ve genellikle geçmiş zamanda, birinci şahıs ağzından ve gerçeğe yakın bir şekilde kaleme alınır. Bir seyahatname, bir

¹ Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, ahmetfuatgokmen@anadolu.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0001-6677-5624

latıyı beslemiştir. Bu bağlamda örneğin; *Ezan okuyan müezzîn* gravürü, kitabında dini yaşamın detaylarına, camii, imam ve müezzinlere yer veren yazarın bu anlatıların görsel karşılığını ifade etmesi beklenen diline bir paralellik oluşturamaz ve yine bu olumsuz anlatıyı besler.

“Türkiye ve Türkler” kitabında olumlu örnekler yer almış olsa da genel anlatı oryantalist söylemi destekler niteliktedir. Bu yönüyle eser özgünlükten yoksundur çünkü yazar metinler ya da gravürlere yaptığı alıntılarının kaynağını belirtmekle birlikte kitap içeriğini bunun üzerine oturtur ve inandırıcılığı üzerinde kuşku uyandırır.⁸ Bu metin ve gravürleri içeren eserin, kaynağa erişen ve okuyan toplumlarda bir Osmanlı ve Türk imajı oluşturacağı gerçeği kitabı oryantalist söylemdeki olumsuz stereotiplerin içerisine yerleştirir. Smith’in “...*şu anda Küçük Asya bahçesini işgal eden ırkların...*” ifadesinden yola çıkarak kitap, Said’in kendisini diğerinden üstün gören Oryantalist “biz” ve “ötekiler” dikotomisini pekiştirerek kendi eylemlerini meşrulaştıran üstün Batı anlayışını vurgulamış ve “öteki”ni bu anlayış üzerine kurgulamıştır.

KAYNAKLAR

- Addison, C. G. (1838). *Damascus and Palmyra: a journey to the East* (Vol. 2). EL Carey & A. Hart.
- Aydın, M. (2024). 18 ve 19. Yüzyıllarda İngilizce Kaleme Alınan Seyahatname ve Gravürlerinde Karadeniz Bölgesi Şehir Mimarisi. Serüven Yayınevi.
- Belge, H., & Haniççe, M. (2022). 19. Yüzyıl İngiliz Seyyahlarının Notlarında Osmanlı İmparatorluğu’nda Tatarlarca Yürütülen Rehberlik Hizmetleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(3), 1198-1212.
- Gözütok, T. (2010). 19. YÜZYIL BATI SEYAHATNAMELERİNDE ORTADOĞU VE İSTANBUL İMGESİ: FRANÇOİS RENÉ DE CHATEAUBRIAND ÖRNEĞİ. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (44), 97-117.
- Davey, G. (2023). Travel and the travelogue as innovative research methodology: knowledge creation for advancing urban health and health equity in the 21st century. *Cities & health*, 7(3), 283-287.
- George, J., & Parathara, T. J. (2018). *Travelogues: Concept and the Text*. IJCRT Research Journal.
- Hamid, F. (2022). Travelogues: The Fully Emerged And Innovative Literary Genre.
- Hamaloğlu, İbrahim. (2020). Smith, Jerome van Crowninshield, İçinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi, <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/smith-jerome-van-crowninshield> (Erişim tarihi: 08.09.2024).
- Nochlin, L. (2006). The Imaginary Orient. *Visual Culture: Spaces of Visual Culture*, 19-35.
- The Illustrated London News. (1849). London.
- Sohrabi, N. (2012). *Taken for wonder: nineteenth-century travel accounts from Iran to Europe*. OUP USA.
- Strohmeier, A. (2022). *On the Way to the “(Un) Known”? The Ottoman Empire in Modern Travelo-*

⁸ Bazı gravürlerin kopyalanarak çoğaltılması ve kaynak belirtilmemesi aynı sorunun metinler aracılığı ile yapılabileceği üzerinde de bir soru sordurabilir.

gues: *Introduction*. Gruyter, Berlin/Boston.

Smith, J. V. C. (1852). *Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey*. J. French & Company, Boston.

Yılmaz, Ö. (2013). Osmanlı şehir tarihleri açısından yabancı seyahatnamelerin kaynak değeri. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 28(2), 587-614.

http-1: <https://archives.boston.gov/agents/people/105>

http-2: <https://ancestors.familysearch.org/en/24M2-NJN/jerome-van-crownins-hield-smith-1800-1879>

http-3: <https://www.britannica.com/topic/illustrated-london-news>

http-4: <https://tr.travelogues.gr/collection.php?view=200>

Görsel Kaynakları

Görsel 1. Leslie, F. (1852) *A Turkish Muezzin Calling to Prayer*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 2. Unknown artist. (1852) *View of Constantinople – Seraglio Point*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 3. Unknown artist. (1852) *Dancer at a Turkish Cafe*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 4. Leslie, F. (1852) *A Musician of the Harem*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 5. Leslie, F. (1852) *A Muezzin Calling to Prayers*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 6. Unknown artist. (1852) *View of the Sultan's Barge*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 7. Unknown artist. (1852) *Scene Representing the Whirling Dervishes*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 8. Unknown artist. (1852) *A Turkish Arabat*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 9. Leslie, F. (1852) *Turkish Gentleman*. Turkey and the Turks: Or Travels in Turkey, J. French & Company.

Görsel 10. <https://eng.travelogues.gr/item.php?view=50399>

Görsel 11. <https://eng.travelogues.gr/item.php?view=59774>

Görsel 12. <https://eng.travelogues.gr/item.php?view=59771>

Görsel 13. <https://eng.travelogues.gr/item.php?view=59773>

Görsel 14. *Illustrated London News* (Vol. 15) *The Sultan's State Barge*, s. 320, 1849 (Michigan Üniversitesi arşivi)

BÖLÜM 3

Grafik Tasarım Tarihinde Litografinin Rolü ve Fransız Afiş Sanatının Doğuşu

Dilek ERDOĞAN AYDIN ¹

|GİRİŞ

Kuşkusuz, baskı teknolojileri için Avrupa'daki ilk devrim hareketli metal harf teknolojisiyle üretilmiş tipo baskı yöntemidir. Her ne kadar yüzyıllar önce Çin'de keşfedilmiş olsa da kullandıkları dil sistemi sebebiyle, o coğrafya için çok kullanışlı olamamış, asıl değerini Avrupa'daki keşfiyle bulmuştur. Kâğıda erişimin kolaylaşması, tahta kalıplardan üretilen yüksek baskı ve kitaplara olan talebin artmasıyla birlikte, Almanya, Hollanda, Fransa ve İtalya'daki matbaacılar, daha kolay, hızla ve dayanıklı yeni basım yöntemlerinin araştırmasına girişmişlerdir. 1450 yılı civarında Almanya'nın Mainz kentinde, bir kuyumcuda çirak olarak çalışıp metal işleme ve gravür maharetlerinde yetkinlik kazanan Johann Gensfleisch zum Gutenberg, tipografik bir kitap basmak için gerekli sistemleri ilk olarak bir araya getirmiştir (Meggs & Purvis, 2012: 72). Bu çabanın sonunda ise matbaacının baş yapıtı sayılan 42 satırlık "Gutenber İncili" ortaya çıkmıştır.

"Litografi, Antik Yunanca λίθος, lithos, "taş" ve γράφειν, graphein, "yazmak" anlamına gelmektedir ve tipik olarak ince cilalanmış kireç taşları, çinko veya alüminyum plakalar kullanılarak yapılan baskı yönteminden oluşmaktadır (Scardamaglia, 2017, s. 2)". Tiyatro yazarı Alois Senefelder'in eserlerini bastırmak için yeterli parasının olmayışı basım işine girmesine sebep olmuş ve bu girişim aslında Gutenberg'inki kadar değerli bir keşfe imza atmasını da beraberinde getirmiştir. "... matbaalarda birçok gün geçirdiğim için, tüm baskı prosedürünü görmüştüm.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Bölümü, derdogan1@anadolu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0936-6706

afiş sanatını, grafik tasarım tarihindeki en etkileyici ve kalıcı yerlerden birine taşımıştır. Öyle ki, afişin ne kadar güzellik ve ilham içerebileceğini dünyaya göstermek Fransızlara kalmış ve tasarım dünyasının genelinin Paris sokaklarını süsleyen cüretkâr, ışıltılı, alev alev renkli çarşaplardan dersini alması yıllar almıştır (Price C. M., 1913, s. 3). Litografi sayesinde, bu sanatçılar, Fransa'nın görsel kültürünü uluslararası standartların üzerine yükseltmiş ve Fransız afiş sanatını estetik bir zirveye ulaştırmıştır.

Sonuç olarak, litografi, grafik tasarımın hem ticari hem de sanatsal boyutlarını zenginleştirerek, görsel iletişimin evriminde bir mihenk taşı olmuştur. Geliştirdiği teknik olanaklar, grafik tasarımın bir disiplin olarak ortaya çıkmasını hızlandırmış ve afiş tasarımını, toplumsal ve kültürel etki yaratan sanatsal bir forma dönüştürmüştür. Bu estetik dönüşüm, başta Fransa'da başlayıp tüm dünyayı sarmış, modern tasarım anlayışına ve grafik tasarımın günümüzdeki yerine ulaşmasına önemli katkılar sağlamıştır. Litografinin tarih boyunca kazandırdığı yenilikler, grafik tasarımın hem bir iletişim aracı hem de yaratıcı bir ifade biçimi olarak gelişimini şekillendirmiştir.

KAYNAKLAR

- Meggs, P. B., & Purvis, A. W. (2012). *Meggs' History of Graphic Design*. New Jersey, Canada: John Wiley & Sons, Inc.
- Senefelder, A. (1911). *THE INVENTION OF LITHOGRAPHY*. New York, New York: THE FUCHS & LANG MANUFACTURING COMPANY.
- Middendorp, J. (2012). *Shaping Text*. Amsterdam: BIS Publishers.
- Collins, B. R. (1985, Spring, Vol. 2). *The Poster as Art; Jules Cheret and the Struggle for the Equality of the Arts in Late Nineteenth-Century France*. . *Design Issues*, pp. 41-50.
- Scardamaglia, A. (2017). A legal history of lithography. *GRIFFITH LAW REVIEW*, 1-27.
- Guffey, E. E. (2015). *POSTERS A GLOBAL HISTORY*. Londra: Reaktion Books Ltd.
- Eskilson, S. J. (2012). *Graphic Design A New History*. Londra: Laurence King Publishing.
- Benjamin, W. (2008(1936)). *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*. Londra: Penguin.
- Price, C. M. (1913). *POSTERS*. NewYork: GEORGE W. BRICKA.
- Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC.
- Morcillo, M. G. (2018). *Antiquity and Modern Nations in the Liebig Trading Cards*. In A. D. E. Dell'Elicine, *Antigüedad clásica y naciones modernas en el Viejo y el Nuevo Mundo* (pp. 229-254). Madrid: Ediciones Polifemo.
- Iskin, R. E. (2014). *The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860s-1900s*. Hanover, New Hampshire: Dartmouth College Press.
- Price, C. M. (1913). *Posters*. NewYork: GEORGE W. BRICKA.
- Ives, C. (2012). *Toulouse-Lautrec in The Metropolitan Museum of Art*. New York: Metropolitan Museum of Art.
- Bade, P., & Charles, V. (2014). *Alphonse Mucha*. New York, ABD: Parkstone Uluslararası Basım.

- Russell, P. (2023). *Masters of Art, Alphonse Mucha*. Hastings, UK: Delphi Classics.
- Bade, P. (2023). *Alphonse Mucha and Artworks*. New York: Parkstone International.
<https://www.polymetaal.nl/begin/mapl/lithography/lithodefinition.htm> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://driehausmuseum.org/blog/view/jules-cheret-and-the-history-of-the-artistic-poster> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://www.moma.org/artists/5910> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://phylonetworks.blogspot.com/2013/11/toulouse-lautrec-family-trees-and.html> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/apr/24/toulouse-lautrec-gallery-reopening-re-view> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://www.moma.org/artists/5910> (Erişim: 14.11.2024)
- <https://www.christies.com/en/stories/collecting-guide-the-posters-of-henri-de-toulouse-lautrec-c6bb45e59ca34abdb61072eea4d6b695> (Erişim: 14.11.2024)
- Görsel Kaynaklar**
- Görsel 1:** Senefelder, A. (1911). *The Invention Of Lithography*. New York, New York: The Fuchs & Lang Manufacturing Company, s. 223.
- Görsel 2:** Meggs, P. B., & Purvis, A. W. (2012). *Meggs' History of Graphic Design*. New Jersey, Canada: John Wiley & Sons, Inc., s. 150.
- Görsel 3:** <https://www.myddoa.com/job-cigarettes-alphonse-mucha/> (Erişim: 14.11.2024)
- Görsel 4:** Morcillo, M. G. (2018). *Antiquity and Modern Nations in the Liebig Trading Cards*. A. D. E. Dell'Elicine içinde, *Antigüedad clásica y naciones modernas en el Viejo y el Nuevo Mundo* (s. 229-254). Madrid: Ediciones Polifemo. s. 240.
- Görsel 5:** Iskin, R. E. (2014). *The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860s–1900s*. Hanover, New Hampshire: Dartmouth College Press. s. 15.
- Görsel 6:** Iskin, R. E. (2014). *The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860s–1900s*. Hanover, New Hampshire: Dartmouth College Press. s. 163.
- Görsel 7:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 24.
- Görsel 8:** Iskin, R. E. (2014). *The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860s–1900s*. Hanover, New Hampshire: Dartmouth College Press. s. 137.
- Görsel 9:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 52.
- Görsel 10:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 34.
- Görsel 11:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 42.
- Görsel 12:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 45.
- Görsel 13:** Iskin, R. E. (2014). *The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860s–1900s*. Hanover, New Hampshire: Dartmouth College Press. s. 268.
- Görsel 14:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 93.
- Görsel 15:** Alston, I., & Dixon, K. (2014). *French Posters*. Kuzey Karolina: TAJ Books International LLC. s. 90.

BÖLÜM 4

Hayati Misman'ın Kuş Temalı Gravür Baskı Resimlerinin Plastik Çözümlemesi

Harika MUSAL ÇAKMAKLISOY¹

GİRİŞ

Özgün baskı resim, tasarımın boya veya mürekkep yardımıyla yüzeye aktarıldığı gerek deneysel gerekse geleneksel yöntemlerle üretim yapan bir sanat disiplindir. Diğer disiplinlerle karşılaştırıldığında özellikle tuval resimlerine kıyasla çoğaltılabilirlik özelliğiyle hem üretilen eseri hem de kullanılan tekniği biricik kılmakta, aynı zamanda daha fazla kitleye daha kısa sürede ulaşabilmesini sağlamaktadır.

Özgün baskı resmin tarihsel gelişimi göz önünde bulundurulduğunda ilk olarak ortaya çıkış sürecinin mağara duvarlarındaki resimlerle ilişkilendirildiğini söylemek mümkündür. Bu ilk baskıların görüntülerini elde ederken insanların ellerini mağaraların duvarlarına koyarak bir şablon etkisi yarattığı ve etrafına toz haline getirdikleri pigmentleri üfleyerek bu görüntüleri oluşturdukları söylenmektedir (Öcal, 2021: 463). Baskı sanatıyla ilgili sanatsal üretimlerin ne zaman ortaya çıktığı ise kesin olarak bilinmemekle birlikte M.Ö. 3000'lerde yazının bulunması ve özellikle M.S. 105 yılında Çin'de kâğıdın keşfedilmesiyle birlikte baskı sanatına dair ilk örnekler görülmeye başlanmıştır (Kıran, 2017: 56) Bu örnekler Taocu rahiplerin kötü ruhları kovmak için yapmış olduğu ahşapları oyarak ürettikleri ve sonrasında ipek kumaş üzerine bastıkları mühürlü baskılardır. M.Ö. 2000'li yıllarda ise oyularak elde edilen silindir mühürler kullanılarak basılan Sümer medeniyetine ait baskılar görülmektedir (Gürler, Doyran ve Yılmaz 2019:

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, hmusal@anadolu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9663-0821

renk ve formun belirleyiciliğiyle eserin ana öğesini oluşturmakta ve resmin merkezinde yer almaktadır. Ayrıca resimler seçilirken her bir eserde yer alan kuş imgesinin biçimsel olarak birbirinden farklılık göstermesine dikkat edilmiş, bir diğer taraftan eserlerin künye bilgilerinde yer alan eser isimleri de göz önünde bulundurulmuştur. Sanatçının baskı resimlerinde sıkça karşılaşılan iki farklı renkle oluşturulmuş resim yüzeyinin boşluk ve doluluk ilişkisine gönderme yaptığı ve yapılan plastik analizler sonucunda kuş figürlerinin kompozisyon içinde bu iki farklı renk alanını bağlayıcı temel bir unsur olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Sanatçının araştırma kapsamında incelenen eserlerinde yakaladığı dışavurumcu yaklaşım, kuşların biçimsel farklılıkları, kullanılan renk armonisi değişiklik göstermekte ve sanatçının estetik duyarlılığındaki farklılığı gözler önüne sermektedir.

Sanatçının gravür tekniğiyle oluşturulmuş kuş temalı eserlerinin plastik çözümlemesi sonucu elde edilen bilgiler ışığında incelenen altı eserde boşluk-doluluk ilişkisi, espas ve uzam kavramlarına yer verildiği, figüratif öge olarak kuş ve kadın temalarının ön planda tutulduğu anlaşılmaktadır. İncelenen eserlerde bu öğelerin sadece estetik bağlamda ele alınmadığı, üzerlerine yüklenen anlamlarla anlatımın daha da güçlü kılındığı sonucuna varılmıştır.

Sanat alanında farklı disiplinlerde ve farklı teknikler kullanılarak üretilen eserlerin plastik çözümlemelerinde bu çalışmanın aydınlatıcı ve yol gösterici olması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Akalan, G (2003) Türkiye’de Özgün Baskı Resme Tarihsel Bir Bakış; Gravürün Sorunları ve Çözüm Önerileri. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi (8)129-138.
- Arslan, E ve Yazar, T. (2021) XX. Yüzyıl Türk Ressamlarının Özgün Baskı Resim Çalışmalarında Sanatsal Özellikle. Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 7(39) 692-704.
- Ateş, Ö. Ve Karaoğlu H. (2016). ÖzgünBaskının Gelişimi; Hayati Misman ve Mürşide İçmeli'nin Sanata Katkıları. Uluslararası Mühendislik ve Teknoloji Yönetimi Kongresi'nde sunulan bildiri. İstanbul: İstanbul Bilim ve Akademisyenler Derneği.
- Bahar, T. (2018) Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Uygulanan Geleneksel Baskı Resim Tekniklerine Alternatif Olabilecek Teknik Önerileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükişleyen, Z, Özsegin, K. (1993). “Sanat Eserlerini İnceleme” Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları.
- Eroğlu, Ö. (2002) “Hayati Misman”. İstanbul Bilim Sanat Galerisi
- Esmer, H. Türkiye’de Baskiresim Bakmak (2011). Anadolu Üniversitesi Yayınları No:2413, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No:76, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

- Grabowski, B. ve Fick, B. (2013). Baskiresim, kapsamlı materyaller ve teknikler rehberi. (S. A. Eskier ve A. Z. Tunç, Çev.) İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları
- Gürler, Z, Doyran Y ve Yılmaz B. (2019). Özgün Baskı Resim Sanatı Üzerine Bir Araştırma. Düzce Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Yayını Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi 4(6) 408-429.
- Hind, M.A. (1963) "A History of Engraving & Etching From the 15th Century to the year 1914", Dover Publications, Incorporated, 1963.
- Kıran, H. (2017) Çağdaş Baskı Resim Sanatına Genel Bir Bakış. Anadolu Üniversitesi Sanat Tasarım Dergisi 6 (1) 54-77.
- Öcal, S. (2021) Baskı Resim Sürecinde Temel Teknikler. Uluslararası Sosyal Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi 8(66) 463-471.
- Purtaş, B ve Küpeli, E. (2023) Hayati Misman'ın Özgün Baskı Resim Sanatında Kadın İmgesi. Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi 10 (102), 3286-3303.
- Şentürk, V.L. (2012) "Analitik Resim Çözümlenmeleri" (1.baskı) İstanbul Ayrıntı Yayınları
- Tarlakazan, E. (2016). Türkiye'de Özgün Baskı Resim ve Bir Müze "İmoğa" 5.Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu'nda sunulan bildiri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Uzar, S.N. (2022). Türkiye'de Özgün Baskı Resim Sanatında Kuş Figürleri. Kalemîşi Dergisi (21), 135-142.
- URL 1 <https://csmuze.anadolu.edu.tr/muze-koleksiyonu/misman-hayati> Erişim Tarihi:28.10.2024
- URL 2 <https://www.galerisoyut.com.tr/artist/hayati-misman/> Erişim Tarihi:29.10.2024
- URL 3 <http://lebriz.com/pages/lst.aspx?lang=TR§ionID=1&articleID=428> Erişim Tarihi:29.10.2024
- Görsel Kaynaklar:**
- Görsel 1:** <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/336228> Erişim Tarihi: 6.11.2024
- Görsel 2:** https://www.wga.hu/index_artists.html Erişim Tarihi: 6.11.2024
- Görsel 3:** <https://www.wga.hu/index1.html> Erişim Tarihi: 6.11.2024
- Görsel 4:** <https://www.zeplinsanat.com/hayati-misman16971.html> 8.11.2024
- Görsel 5:** Özkan Eroğlu'nun "Hayati Misman" isimli kitabından alınmıştır.
- Görsel 6:** <https://csmuze.anadolu.edu.tr/muze-koleksiyonu/misman-hayati> Erişim Tarihi:
- Görsel 7:** Özkan Eroğlu'nun "Hayati Misman" isimli kitabından alınmıştır.
- Görsel 8:** Özkan Eroğlu'nun "Hayati Misman" isimli kitabından alınmıştır.
- Görsel 9:** Özkan Eroğlu'nun "Hayati Misman" isimli kitabından alınmıştır.

BÖLÜM 5

Geleneksel Japon Baskı Sanatının Anime ve Manga Türlerine Etkileri

Özkan KÖSE¹

GİRİŞ

Günümüz modern toplumlarının baş etmekte zorlandığı problemlerinin başında aitlik, aidiyet kavramlarının ön planda olduğu sosyal ve kültürel kimlik sorunları gelmektedir. Hızla değişen insan yaşantısına kültürün de kendisini benzer bir ritimde uyduramaması nedeniyle karşılaşılan denk düşememe hali bu yönüyle toplumların özellikle sanatsal üretimlerinin yanı sıra kitle kültür ürünlerinde de kendisini göstermektedir. Her yeniliğin, teknik anlamda kaydedilen her bir ilerlemenin aynı zamanda geleneksel bir üretim biçiminin; nesilden nesle aktarılan uzun ve meşakkatli bir sürecin biricik ürünlerinin yok olup gitmesine neden olduğunu unutmamak gerekir. Bu durumun başlıca sebebi teknoloji ve sanat arasındaki karmaşık ilişkide yatmaktadır. James Monaco'ya göre sanat hayatı taklit eder, teknolojiyi değil (Monaco, 2010;18). Teknik ve bilimsel ilerlemeler hayatın içinde ve bir o kadar sahici bir nedensellikle açıklanabilir olsa da çoğu zaman kitlelerin yaşantısına doğrudan yaptığı etkilerin öngörülemez ölçüde köklü ve hızlı olması sebebiyle dışarıdan bir müdahale gibi algılanma eğilimindedir. Bu türden büyük bir teknik buluşun toplumların hayatını ve tarihi nasıl etkileyeceğini, neleri geri dönülemez bir biçimde değiştireceğini tahmin etmek çoğu kez insanın hayal gücünün sınırlılığı ve geçmişle kurduğu romantik bağ bir engel teşkil ettiği pek çok durumdan bahsetmek mümkündür. Örneğin, 19. Yüzyılın ikinci yarısında, özgürlüğünü kazanmış eski bir köle olan John Henry ve onun

¹ Doç. Dr., Munzur Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Resim Bölümü, ozkankose@munzur.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-9353-9149

KAYNAKLAR

- Gombrich, E. H (1999). Sanatın Öyküsü, çev. Erol Erduran, Ömer Erduran, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Hodge, S (2020). Gerçekten Bilmeniz Gereken Elli Sanat Fikri, çev Emre Gözgü, Domingo Bkz Yayıncılık, İstanbul
- Monaco, J (2010). Bir Film Nasıl Okunur, çev Ertan Yılmaz, Oğlak Yayıncılık ve Reklamcılık, İstanbul.
- Honour, H. Fleming, J (2020). Dünya Sanat Tarihi, çev Hakan Abacı, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Şen, A (2014). Kayıp, Keşif, Yolculuk: Japon Sineması, Anime ve Manga, Doğu Kitabevi, İstanbul.
- Night Attack on the Sanjô Palace, Erişim: 23.10.2024 <https://smarthistory.org/night-attack-on-the-sanjo-palace/>
- Visual Influences: manga, comics, Ukiyo-e, Art Nouveau, Erişim: 27.09.2024 <https://bounthavy.com/en/visual-influences-manga-comics-ukiyo-e-art-nouveau/>
- The History of Woodblock Printing in Japan, Erişim: 21.10.2024 <https://www.japanhouse.com/exhibitions/nature-supernature/history-of-woodblock-printing/>
- Görsel Kaynaklar**
- Görsel 1:** <https://collections.mfa.org/objects/24523/night-attack-on-the-sanjo-palace-from-the-illustrated-scröl>
- Görsel 2:** <https://www.britishmuseum.org/blog/hokusai-father-manga>
- Görsel 3:** <https://bounthavy.com/robot-geant-de-linstrumentalisation-a-la-fusion/>

BÖLÜM 6

Özgün Baskiresimde Yüksek Baskı Tekniklerinden Linolyum Baskı

Necla TOSMUR¹

GİRİŞ

Sanat tarihine bakıldığında, mağara duvarlarındaki resimlerin, birçok sanat alanı gibi baskı resim sanatının da başlangıcı kabul edildiği görülmektedir. Bu resimler, baskı resim tekniklerinin temel ilkelerini barındırmasıyla dikkat çeker. Mağara duvarlarına yapılan bu çalışmalar, bir yüzey ve bir kalıp fikrinin ilk örneklerini sunar. Zamanla, çoğaltma ihtiyacı ve sanatsal ifade arayışı, baskı resim tekniklerinin gelişmesine ve çeşitlenmesine yol açmıştır.

Baskı resim, sanatçının farklı malzeme ve araçlar kullanarak, doğrudan ya da kalıplar yoluyla eserlerini bir yüzeye aktardığı ve çoğalttığı bir sanattır. “Özgün baskı resim” olarak adlandırılan bu eserler, genellikle sınırlı sayıda basılır, sanatçı tarafından imzalanır ve özgünlüklerini, yaratma sürecindeki tekniklerin ve malzemelerin sanatsal kullanımıyla kazanır (Gürler, Doyran, Yılmaz (2019)). Türkiye’de güzel sanatlar fakültelerindeki baskı resim atölyeleri, hem işlevsel hem de sanatsal amaçlarla özgün baskı sanatına katkı sağlamaktadır. Bu atölyeler, Türkiye baskı resim sanatında iz bırakan birçok sanatçının yetişmesini mümkün kılmıştır. “Türkiye’de ilk kez 1972 yılında Prof. Mustafa Aslier tarafından “baskı resim” kelimesi kullanılmıştır. Baskı resim sanatı, sanatçıların çalışmalarını büyük bütçeler ayırmadan çoğaltabilmeleri ve bunları daha fazla kişiyle paylaşma olanağına sahip olmaları gibi sebeplerle büyük ölçüde gelişmiştir. Diğer plastik sanatlara kıyasla baskı resim sanatı malzeme bilgisi, teknik bilgi, yaratıcılık ve

¹ Öğr. Gör. Dr., Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim İş Öğretmenliği Bölümü, ntosmur@harran.edu.tr, ORCID iD: 0000000233469986

KAYNAKLAR

- Akalan, Z. (2000). *Baskı Resim Tarihi ve Teknikleri*. Ankara: Sanat Yayınları.
- Anderson, C. (2017). *Art Education: Enhancing Students' Skills through Printmaking*. *Art & Design Education*, 22(1), 34-42.
- Bektaş, C. (1997). *Sanat ve Tasarım Tarihi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Çakmak, E. (2018). Linolyum Baskının Teknik Özellikleri ve Sanatta Kullanımı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3(2), 45-58
- Dilmaç, B. (2015). *Sanat Eğitiminde Baskı Tekniklerinin Rolü*. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 11(3), 210-220.
- Erkmen, A. (1993). *Anadolu'da Geleneksel Baskı Sanatları*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Gürler, Z., Doyran, E. Y., & Yılmaz, B. (2019). Özgün Baskı Resim Sanatı Üzerine Bir Araştırma. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(6), 408-429.
- Harris, A. (2015). *The Power of Print: Engaging Students with Linocut Techniques in Art Education*. *International Journal of Art Education*, 40(2), 121-135.
- İçmeli, T. (1985). *Grafik Sanatlarında Baskı Teknikleri*. Ankara: Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Jones, R. (2018). *Affordable Art Education: The Value of Linocut Printing in Schools*. *Teaching Art and Design*, 24(4), 50-58.
- Kabaş, Y. (1990). *Özgün baskiresim sanatımızdan bir kesit*. İstanbul: Benadam Sanat Galerisi. Sergi kataloğu
- Keser, M. (2005). *Baskı Teknikleri ve Uygulamaları*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Kıran, H. (2010). *Ağaç Baskı Sanatı*. Bellek Yayınları.
- Nemlioğlu, M. (2021). Özgün Baskı Resim ve Linolyum, Aydın Sanat Yıl 7 Sayı 13 - Haziran 2021 (77 - 83)
- Tuncer, R. (2020). Sanat Eğitiminde Özgün Baskının Rolü. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 212-220.
- Tekcan, S. (1997). *Özgün Baskı Resim Teknikleri*. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Tansuğ, S. (2005). *Sanat Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turani, A. (1995). *Dünya Sanat Tarihi*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Smith, L. (2020). *Creative Expression through Printmaking: Linoleum as a Medium in Artistic Development*. *Art Studies Quarterly*, 15(2), 102-115.

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1. <https://www.ankasanat.com/linol-oyma-bicagi>
- Görsel 2. Kişisel Erişim Kasım 2024
- Görsel 3. Kişisel Erişim Kasım 2024
- Görsel 4. Kişisel Erişim Kasım 2024
- Görsel 5. Kişisel Erişim Kasım 2024
- Görsel 6. Kişisel Erişim Kasım 2024
- Görsel 7. Kişisel Erişim Kasım 20244

BÖLÜM 7

Çağdaş Baskı Resim Sanatında Postmodernist Bir Yansıma: Karışık Teknik

Sevcan SARIBAŞ¹

|GİRİŞ

Postmodernizm sanatta özgünlük ve biriciklik kavramlarına meydan okumuş, görsel sanat disiplinleri arasındaki engelleri yıkarak melez (hibrit) biçimlerin gelişmesine izin vermiştir. Günümüzde sanat, birçok farklı alandan gelen bilgiyi kullanmakta kimi zaman bu bilgileri farklı biçimlerde birleştirerek yeni yaklaşımlar ortaya koymaktadır. Bu bağlamda sanat çalışmaları, geleneksel sınırları aşarak yeni ve farklı etkiler yaratmanın birer aracına dönüşmektedir. Çağdaş sanatçı artık sadece resim, heykel veya baskı resim gibi alanlarla tanımlanmanın ötesinde amacına ve niyetine hizmet edebilecek her türlü teknik ve malzemeyi özgür ve cesurca kullanarak farklı disiplinlerle etkileşim içerisinde girmektedir.

Yaşanan bu gelişmeler baskı resim sanatına da yansiyarak yeni sanatsal deneyimlere zemin hazırlamıştır. Yalçın (2012: 58)'a göre günümüzde baskı resim çağın koşullarına uygun olarak sanat eserlerine yeni bir bakış açısı kazandırmayı başarmış bir alandır. Çağdaş baskı resimde sanat eserleri duvara olduğu kadar zemine de hükmederek disiplinlerarası bir boyut kazanır. Eserlerde baskı malzemeleri ve teknikleri geleneksel olmakla birlikte çağın koşulları içerisinde alternatif ve dijital teknik ve yöntemlerle bir arada kullanılarak zenginleşir. Bu durum baskı resmi canlandırmaya ve onu başka boyutlarda genişletmeye katkıda bulunmaktadır (Abidin ve diğerleri, 2013).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi, sevcantuncalp@anadolu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0608-4888

SONUÇ

Sanatçılar tarih boyunca yeni teknolojilere, malzemelere ve tekniklere uyum sağlamaya çalışmışlardır. Çağdaş sanat, sanatçının birçok farklı disiplini, malzemeyi, tekniği ve sunum şeklini kapsayan eserler yaratmasına olanak tanımaktadır. Çağdaş baskı resim sanatı da sınırlarının akışkan ve sürekli gelişmeye açık olmasıyla görsel sanatlar alanına zengin bir içerik sağlamaktadır. Bu çalışmada çağdaş baskı resim sanatında sanatçıların karışık teknikle iki ve üç boyutlu yüzeylerde gerçekleştirdikleri eserler incelenerek, karışık tekniğin çağdaş baskı resim sanatına dolayısıyla çağdaş sanata getirdiği yeni açılımlara örnek verilmeye çalışılmıştır. Örneklerde görüldüğü üzere çağdaş sanatçılar, baskı resmi dinamik ve yenilikçi bir araç olarak ele almış, eserlerini alışlagelmiş geleneklerin ötesine taşımışlardır. Baskı eserlerini üretmek için mürekkep, plaka ve kâğıt kullanımıyla sınırlı kalmayıp çeşitli gündelik malzemeleri de eserlerinin bir parçası olarak kullanmışlardır. Geleneksel teknikleri dijital tekniklerle bir arada kullanarak onları canlandırıp yeniden yorumlamışlardır. Kıran (2016)'ın da vurguladığı gibi artık baskı resim sanatçının amacı, farklı teknik ve materyallerden yararlanarak yeni ve özgün bir bakış açısı sunmaktır. Bu çalışmada sunulan çağdaş baskı resim sanatındaki karışık teknik uygulama örnekleri aynı zamanda günümüz çağdaş sanatındaki post-modernist etkilerin bir yansımasıdır. Bu kapsamda ele alınan örneklerin günümüz çağdaş baskı sanatını anlamaya yönelik bir katkı sağlayacağı umulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Abidin, M. Z., Daud, W. S. A. W. M., & Rath, M. R. M. (2013). Printmaking: Understanding the terminology. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 90, 405-410.
- Araz, G. (2006). Baskiresmin çağdaşlaşma sürecinde atölye 17. Yayınlanmamış Doktora Tezi Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ateş, S. K. (2017). Baskı sanatlarının günümüz örnekleri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7 (15) 199-210.
- Ateş, S. K. (2019). Baskiresim'de deneysel arayışlar ve atölye 17. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 5(2), 37-44.
- Ateş, S. K. (2020). Amerika'da çağdaş baskı sanatlarının gelişimi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6(2), 61-71.
- Barrett, T. (2022). *Sanat Üretimi: Form ve Anlam* (Çev. E. B. Alpay). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Bassey, C. L. (2024). Examination of the mix-media in print making: The prospects and challenges faced by some public offices in akwa ibom state. *Eurasian Journal Of Modern Media And Communication*, 3 (1), 27-38.
- Cashman, A. (2023). *Anxious Reality: The Expression of Anxiety through Mixed Media Art*. Assumption University.
- Coldwell, P. (2010). *Printmaking a Contemporary Perspective*. Black Dog Publishing.

- Costache, I. D. (2012). *The Art of Understanding Art: A Behind the Scense Story*. Wiley-Blackwell.
- Covey, S. (2016). *Modern Printmaking: A Guide to Traditional and Digital Techniques*. Watson-Guption Publications.
- Çevik, N. (2018). Disiplinler arası etkileşimler kapsamında alternatif malzemeler ve seramik-baskı resim yakınlaşmaları üzerine bireysel uygulamalar. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 111-133.
- Esmer, H. (2014). *Baskiresimde Deneysel Arayışlar*. The Art in Society. Roma: Sapienza University of Rome.
- Fishpool, M. (2009). *Hybrid Prints*. A&C Black.
- Fırıncı, M. (2013). Dijital çağda geleneksel baskı resim ve teknikler arası geçiş (melezleşme). *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(4), 127- 135.
- Kaya, S. T. (2020). Yeni medya'nın baskiresim etkisi. *Görünüm*, 9(9), 45-57.
- Kazzaz, M., & Sattouf, E. (2022). Building an installation artwork: Casting light to transform the shapes of printed silk screen to be part of the space. *Integrated Journal for Research in Arts and Humanities*, 2(3), 73-77.
- Kıran, H. (2016). Çağdaş baskı resim sanatına genel bir bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6 (1), 54-77.
- Krausse, A. C. (2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü* (Çev: D. Zaptıoğlu). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Mensah, E. (2011). *The use of mixed media in the production of Metal Art*. Unpublished Doctoral dissertation. Nkrumah University of Science and Technology, Kumasi.
- Noyce, R. (2010). *Critical Mass Printmaking Beyond the Edge*. A&C Black.
- Tala, A. (2009). *Installations and Experimental Printmaking*. A&C Black.
- Tosun, D. (2024). *Özgün baskı atölye eğitiminde sürdürülebilir odaklı yaratıcılığın geliştirilmesi: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Yalçın, S. (2012). *Sanayi devriminden günümüze özgün baskiresim sanatının önemi ve yükseköğretimde özgün baskiresim sanat eğitiminin sosyo-kültürel yansıma açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Whitham, G., & Pooke, G. (2013). *Çağdaş Sanatı Anlamak* (Çev: T. Göbekçin). İstanbul: Optmist Yayın.
- <https://anyatishgallery.com/art/would-you-swim-the-ocean-to-ease-my-pain-by-joan-hall>
- Görsel Kaynaklar**
- Görsel 1. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/755493>
- Görsel 2. https://en.wikipedia.org/wiki/Bull%27s_Head
- Görsel 3. https://www.artnet.com/artists/joseph-cornell/medici-slot-machine-GUh6_gvUA-8us9W05JoEwrw2
- Görsel 4. <https://www.rauschenbergfoundation.org/art/artwork/preview-hoar-frost-edition>
- Görsel 5. <https://www.tate.org.uk/art/artworks/burman-if-there-is-no-struggle-there-is-no-progress-uprisings-t14091>
- Görsel 6. <https://www.tate.org.uk/art/artworks/salle-high-and-low-80508>
- Görsel 7. <https://www.tate-images.com/p81076-Maggie-Magaba.html>
- Görsel 8. <https://www.thebroad.org/art/ellen-gallagher/deluxe>
- Görsel 9. <https://nathanielstern.com/artwork/passing-between/>
- Görsel 10. <https://nathanielstern.com/artwork/passing-between/>
- Görsel 11. <https://mcbaprize.org/slavko-djuric-interdependance/>
- Görsel 12. <https://www.joanhallstudio.com/3d-works-on-paper/would-you-swim-the-ocean-for-to-ease-my-pain/#foogallery-864/i:3>
- Görsel 13. <https://changesonnorthernshores.org/valgerdur-hauksdottir/>
- Görsel 14. Tala, A. (2009). *Installations and Experimental Printmaking*. A&C Black.
- Görsel 15. Noyce, R. (2010). *Critical Mass Printmaking Beyond the Edge*. A&C Black.